

uit valt af te leiden dat verzoeker ook als borg zou zijn aangesproken als het faillissement was vernietigd. Het middel doet op nuttige stellingen ten betoge van dit laatste ook geen beroep. Wanneer de bank de door verzoeker kennelijk bezongen waarschuwing of mededeling zou hebben gegeven, zou dat dus niets hebben uitgemaakt. Deze zou immers geen betrekking hebben gehad of behoren te hebben op een misslag als in casu begaan en het daarmee samenhangende risico dat zich hier heeft verwezenlijkt. Daarom hangen de klachten rond het thema van mededelingsplichten en daarmee verwante themata m.i. geheel in de lucht. Ze miskennen waarom het in deze zaak werkelijk gaat. Dat werd hiervoor behandeld en de daarop toegesneden klachten werden gegrond beoordeeld.

3.20 Met alle waardering voor de scherpzinnige uiteenzettingen en de uitgebreide juridische verhandelingen in het verzoekschrift tot cassatie komt het mij voor dat deze klachten er niet toe doen omdat ze een spiegelgevecht voeren. Wat er ook zij van 's hofs oordeel, deze vertogen missen belang evenals de klachten van onderdeel 1 en 2.

3.21 Bij deze stand van zaken lijkt het me niet bijzonder zinvol om veel aandacht te besteden aan deze klachten. Het is ook niet nodig omdat andere klachten, indien deze welwillend worden gelezen, 's hofs oordeel onderuit trekken.

3.22 Volledigheidshalve: in de conclusie van plv. P-G de Vries Lentsch-Kostense voor het arrest *Pessers c.s./Rabobank* wordt een helder overzicht gegeven van de jurisprudentie op dit punt.²⁰ Deze rechtspraak komt dat er kort samengevat op neer dat de invulling van de zorgplicht van een bank tegenover een borg afhangt van de omstandigheden van het geval, maar dat op grond van het arrest *Van Lanschot/Bink*²¹ ten opzichte van de particuliere borg in ieder geval geldt dat er een mededelingsplicht bestaat met betrekking tot de risico's die aan de borgtocht verbonden zijn.

3.23 Op grond van de eigen stellingen van verzoeker heeft het hof m.i. mogen aannemen dat het hier niet (zo zeer) ging om een borg gesteld door een particulier. De onder 3.15 sub g bedoelde stellingen ten spijt, valt te billijken dat het hof verzoeker ten deze veeleer heeft aangemerkt als een professional. Het zou ook niet aardig jegens verzoeker zijn geweest om anders te oordelen in het licht van de door hem zelf benadrukte kennis van en ervaring in het zakenleven.

²⁰ HR 12 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8651, NJ 2013/390, m.nt. T.F.E. Tjong Tjin Tai; de conclusie is te vinden in ECLI:NL:PHR:2013:BY8651.

²¹ HR 1 juni 1990, ECLI:NL:HR:1990:AB7632, NJ 1991/759, m.nt. CJHB.

Conclusie

Deze conclusie strekt tot vernietiging van het bestreden vonnis en tot verwijzing ter verdere behandeling en beslissing.

RI 2016/55

HOGE RAAD (CIVIELE KAMER)

8 april 2016, nr. 15/02417

(Mrs. F.B. Bakels, C.A. Streefkerk, A.H.T. Heisterkamp, G. de Groot, T.H. Tanja-van den Broek; A-G L. Timmerman)

Art. 3:15j BW; art. 843a Rv

JWB 2016/138

RvdW 2016/550

AR 2016/1048

NJB 2016/765

NJ 2016/221

ECLI:NL:HR:2016:612

ECLI:NL:PHR:2015:2664

Administratie. Aansprakelijkstelling derde.

Heeft een crediteur in een faillissement recht op inzage in de administratie ter onderbouwing van de aansprakelijkstelling van een derde?

Een crediteur in een faillissement zoekt verhaalsmogelijkheden voor de door hem geleden schade wegens de niet-nakoming van betalingsverplichtingen door de vennootschap. Hij spreekt de indirecte bestuurders en een feitelijk bestuurder aan. Ter onderbouwing van de aansprakelijkstelling vordert hij inzage in de administratie van de failliete vennootschap op de voet van art. 3:15j, aanhef en onderdeel d BW. De voorzieningenrechter verklaart de crediteur niet-ontvankelijk wegens het ontbreken van spoedeisend belang bij de vordering. Het hof wijst de vordering toe. Het overweegt dat de crediteur een rechtstreeks en voldoende belang bij de vordering heeft, omdat de aansprakelijkstelling is afgeleid van de vordering die de crediteur jegens de vennootschap stelt te hebben.

HR: Voor toewijzing van een vordering tot inzage in de administratie op grond van art. 3:15j, aanhef en onderdeel d BW is vereist dat de crediteur daarbij een rechtstreeks en voldoende belang heeft. Daarvan is sprake indien de crediteur de inzage verlangt teneinde zijn rechtsbetrekking met de failliet nader vast te (doen) stellen, bijvoorbeeld met betrekking tot de hoogte, de aard of de inhoud van zijn vordering. Inzage met het oog op een mogelijk door de crediteur in te stellen vordering tegen een derde ontbeert het vereiste belang. De crediteur kan dat doel mogelijk bereiken door een vordering op grond van art. 843a Rv aanhangig te maken tegen de curator.

Zie ook:

- HR 21 januari 2005, *NJ 2005/250 (Jomed II)*;
- Conclusie A-G Wuisman voor HR 30 oktober 2009, *RI 2010/1 (Hamm q.q./ABN AMRO)*;
- Hof Arnhem 12 mei 2009, *RI 2010/2 (Le Roux)*;
- Rb. Overijssel 6 mei 2015, *RI 2015/102*;
- F.J.M. Verstijlen, 'Wat niet weet, deert', *TvI 2010*, p. 208 e.v.

Zie anders:

- Conclusie A-G Verkade voor HR 23 maart 2007, *JOR 2007/128 (Van der Knaap/Mosele q.q.)*;
- Conclusie A-G Huydecoper voor HR 21 januari 2005, *JOR 2005/105 (Jomed)*;
- Hof Arnhem 12 mei 2009, *JOR 2009/269 m.nt. Van Andel (Le Roux)*;
- Hof Den Bosch 17 februari 2015, *RI 2015/47 (deze zaak)*;
- Hof Den Haag 25 september 2007, *JOR 2007/287 m.nt. Van Andel (Hamm q.q./ABN AMRO)*;
- Rb. Arnhem 21 oktober 2008, *JOR 2009/23 m.nt. Van Andel (Le Roux)*.

Wenk:

In deze uitspraak verduidelijkt de Hoge Raad op een aantal punten de mogelijkheden voor een crediteur om in faillissement van de curator informatie uit de administratie te verkrijgen.

1. Wil de crediteur inzage in de boekhouding van de failliet tot de faillissementsdatum, dan kan hij een vordering baseren op art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW. De Hoge Raad verwijst naar zijn arrest van 21 januari 2005, *NJ 2005/250 (Jomed II)*.

2. Bij zijn vordering op grond van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW dient de crediteur een rechtstreeks en voldoende belang te hebben. Met voorbeelden verduidelijkt de Hoge Raad in deze uitspraak, wat hij daaronder verstaat. Van rechtstreeks en voldoende belang is *wel* sprake indien de crediteur inzage wenst voor de vaststelling van de hoogte, de aard of de inhoud van zijn vordering op de failliet. Daarvan is *geen* sprake, wanneer de crediteur inzage vraagt met het oog op de onderbouwing van een aansprakelijkstelling van derden. De Hoge Raad beslecht in deze uitspraak de in de rechtspraak en de literatuur gevoerde discussie over een restrictieve (zie ook) of minder restrictieve (zie anders) toepassing van het artikel in het voordeel van eerstgenoemde.

3. Wil een crediteur openlegging van de door de curator gevoerde boekhouding van af faillissementsdatum, dan kan hij een vordering baseren op de art. 69 en 76 Fw.

4. Wil een crediteur informatie uit de boekhouding van de failliet met het oog op de aansprakelijkstelling van derden, dan kan hij een vordering baseren op art. 843a Rv.

(*J.A. Stal*)

Mr. drs. M.C. Schmitz, in haar hoedanigheid van curator in het faillissement van A B.V., wonende te Maastricht, eiseres tot cassatie, hierna de curator, adv. mr. E.H. van Staden ten Brink, tegen
Verweerster, verweerster in cassatie, niet verschenen.

Hoge Raad:**1 Het geding in feitelijke instanties**

Voor het verloop van het geding in feitelijke instanties verwijst de Hoge Raad naar de navolgende stukken:

- a. het vonnis in de zaak 165309/KG ZA 11-439 van de voorzieningenrechter in de Rechtbank Maastricht van 2 november 2011;
  - b. het arrest in de zaak HD 200.098.417/01 van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch van 17 februari 2015.
- (...)

2 Het geding in cassatie

Tegen het arrest van het hof heeft de curator beroep in cassatie ingesteld. (...) Tegen verweerster is verstek verleend. De conclusie van de Advocaat-Generaal L. Timmerman strekt tot vernietiging en verwijzing.

3 Beoordeling van het middel

3.1 In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.

(i) Verweerster heeft aan A B.V. (hierna: A) machines verkocht voor een totaalbedrag van € 1.150.000. A heeft de helft van deze koopprijs voldaan en is ten aanzien van de resterende helft (een bedrag van € 575.000) met verweerster een overeenkomst van geldlening aangegaan.

(ii) B B.V. (hierna: B) was enig (statutair) bestuurder van A. Betrokkene 1 was enig bestuurder van B.

(iii) A is failliet verklaard met aanstelling van de curator in die hoedanigheid.

3.2.1 Verweerster vordert in dit kort geding de curator te veroordelen tot medewerking aan een door haar te verrichten onderzoek in de volledige financiële administratie van de failliete vennootschap A. Verweerster stelt dat B en betrokkene 1 als indirect bestuurder van A, en de vader van betrokkene 1, betrokkene 2, als feitelijk bestuurder van A een verwijt kan worden gemaakt van het feit dat de vorderingen van verweerster op A niet verhaalbaar zijn. Teneinde de aansprakelijkstelling van B, be-

trokkene 1 en betrokkene 2 nader te onderbouwen, vordert verweerster dat de curator op de voet van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW wordt veroordeeld tot openlegging van de boeken van A.

3.2.2 De voorzieningenrechter heeft verweerster niet-ontvankelijk verklaard in haar vordering op de grond dat de spoedeisendheid daarvan onvoldoende aannemelijk is gemaakt.

3.2.3 Het hof heeft de vordering van verweerster toegewezen. Daartoe heeft het hof met name overwogen:

“4.7.3.4. Ook het standpunt van de curator betreffende de reikwijdte van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW deelt het hof niet. De jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 in te stellen vordering betreft een afgeleide van een vordering die verweerster jegens A stelt te hebben. De verwijten die verweerster vooralsnog jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 vermoedt te kunnen maken betreffen alle hun directe optreden en betrokkenheid bij de gang van zaken bij A voorafgaand aan het faillissement. Het hof zijn geen aanwijzingen gebleken op grond waarvan het aan de orde zijnde belang van verweerster desondanks niet als een rechtstreeks en voldoende belang in de zin van dit artikel zou dienen worden gezien. De curator heeft zijn verweer op dit punt in elk geval onvoldoende toegelicht. Het hof oordeelt derhalve dat het beroep van verweerster op art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW in beginsel gehonoreerd dient te worden. De stelling van de curator dat voorts nog een afweging dient plaats te vinden tussen het belang van verweerster bij de toewijzing van haar vordering en de belangen van de door de curator genoemde betrokkenen is juist. De curator heeft evenwel deze belangen onvoldoende toegelicht. De curator heeft nadrukkelijk naar voren gebracht dat haars inziens geen aansprakelijkheid van B, betrokkene 1 en betrokkene 2 aan de orde is. Het hof leidt hieruit voorshands af dat de curator niet voornemens is B, betrokkene 1 en betrokkene 2 aan te spreken. Verweerster lijkt daarom met de door haar voorgenomen aanspraak jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 de curator, de overige schuldeisers en de boedel niet te benadelen. De door de curator genoemde belangen leggen derhalve geen gewicht in de weegschaal. Wel zullen bescheiden die klaarblijkelijk niets met de aansprakelijkstelling van de door verweerster genoemde bestuurders van A van doen hebben niet mogen worden ingezien en gekopieerd en dient behoedzaam te worden omgegaan met de in te zien gegevens gelet op de mogelijke vertrouwelijkheid hiervan. De vraag of verweerster zou moeten wachten met het daadwerkelijk

instellen van een vordering jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 is voor de beslissing op de onderhavige vordering niet relevant en behoeft geen beantwoording.”

3.3 De onderdelen 1-4 voeren hiertegen aan, kort samengevat, dat het hof heeft miskend dat geen sprake is van een rechtstreeks en voldoende belang in de zin van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW, wanneer de schuldeiser inzage in de administratie van de failliete vennootschap verzoekt teneinde de aansprakelijkstelling van een (feitelijke) bestuurder van de vennootschap te onderbouwen.

3.4.1 Op grond van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW kunnen schuldeisers in het geval van faillissement openlegging vorderen van de tot de boekhouding van de failliet behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers, voor zover zij daarbij een rechtstreeks en voldoende belang hebben.

3.4.2 Het antwoord op de vraag wanneer schuldeisers een rechtstreeks en voldoende belang hebben als zojuist bedoeld, volgt niet uit de uitspraken van de Hoge Raad van 21 januari 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS3534, NJ 2005/249 en ECLI:NL:HR:2005:AR3406, NJ 2005/250 (*Jomed I en Jomed II*), die in de onderhavige procedure mede centraal hebben gestaan in het debat tussen partijen. Deze beide uitspraken betreffen de vraag of, en zo ja binnen welke grenzen, een individuele schuldeiser van de failliet tegenover de curator aanspraak heeft op informatie over de wijze waarop deze zijn wettelijke taak heeft vervuld tot beheer en vereffening van de failliete boedel. In het arrest *Jomed II* is beslist dat het toepassingsgebied van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW beperkt is tot de boekhouding van de failliet voor zover deze betrekking heeft op het tijdperk tot aan diens faillietverklaring, en dat deze bepaling niet ertoe strekt openlegging te verkrijgen van de door de curator gevoerde boekhouding van het beheer en de vereffening van de failliete boedel. Voor dat laatste bieden wel de art. 69 en 76 Fw een grondslag.

3.4.3 Nu de vordering van verweerster in de onderhavige procedure strekt tot openlegging van de boekhouding van de failliet (en niet tot openlegging van de door de curator gevoerde boekhouding), blijft deze in zoverre binnen het toepassingsgebied van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW, zoals omschreven in het arrest *Jomed II*. Daarmee is echter nog niet gegeven dat verweerster bij die openlegging ook een rechtstreeks en voldoende belang heeft zoals door die bepaling wordt vereist. Van een dergelijk belang is sprake indien de schuldeiser inzage in de boekhouding van de failliet verlangt teneinde zijn rechtsbetrekking met de failliet – en daarmee met de boedel – nader vast te (doen) stellen, bijvoorbeeld met betrekking tot de hoogte, aard of inhoud van zijn vordering.

Indien echter inzage wordt verlangd met het oog op een mogelijk door hem in te stellen vordering tegen een derde, zoals de voormalige beleidsbepaler van een failliete vennootschap, is geen sprake van een rechtstreeks en voldoende belang als bedoeld in art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW.

3.5 De onderdelen 1-4 treffen in zoverre doel en behoeven voor het overige geen behandeling. Dit laatste geldt ook voor de overige onderdelen van het middel.

3.6 Opmerking verdient dat indien een schuldeiser van de failliet informatie uit diens boekhouding wenst te verkrijgen met het oog op een mogelijk door hem in te stellen vordering tegen een derde, hij daartoe de weg kan bewandelen van een op de voet van art. 843a Rv aanhangig te maken vordering tegen de curator.

3.7 De Hoge Raad kan zelf de zaak afdoen. De vordering van verweerster is uitsluitend gebaseerd en toegesneden op art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW. In hetgeen hiervoor is overwogen ligt besloten dat de vordering niet op deze grondslag kan worden toegewezen.

4 *Beslissing*

De Hoge Raad:

vernietigt het arrest van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch van 17 februari 2015;

vernietigt het vonnis van de voorzieningenrechter in de Rechtbank Maastricht van 2 november 2011;

wijst de vorderingen van verweerster af;

veroordeelt verweerster in de kosten van de procedure, tot op deze uitspraak aan de zijde van de curator begroot:

- in eerste aanleg op € 2192;
- in hoger beroep op € 3331;
- in cassatie op € 540,67 aan verschotten en € 2600 voor salaris.

Conclusie mr. L. Timmerman:

1.1 Verweerster heeft op 20 april 2009 een koopovereenkomst gesloten met A B.V. (hierna A), waarbij verweerster aan A grondverbetermachines heeft verkocht voor een totaalprijs van € 1.150.000.

1.2 A heeft de helft van deze koopprijs voldaan.

1.3 A is ten aanzien van de resterende helft van de te betalen koopprijs (een bedrag van € 575.000) met verweerster een overeenkomst van geldlening aangegaan.

1.4 Bij vonnis van 25 januari 2011 van de Rechtbank Maastricht is A in staat van faillissement verklaard en is Mr. M.C. Schmitz aangesteld als curator.

1.5 B B.V. (hierna: B) was voorafgaand aan het faillissement van A enig (statutair) bestuur-

der van A, betrokkene 1 was toen enig bestuurder van B.

2 *Procesverloop*

2.1 Verweerster heeft de onderhavige procedure bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Maastricht tegen de curator aanhangig gemaakt bij dagvaarding van 7 oktober 2011. Verweerster vordert in dit geding – in conventie – de curator te veroordelen alle medewerking te verlenen aan een door verweerster te verrichten onderzoek in de volledige (financiële) administratie van de failliete vennootschap A. Daartoe heeft verweerster aangevoerd, dat de vennootschap B als enig statutair-bestuurder van A een verwijs gemaakt kan worden gemaakt van het feit dat de vorderingen van verweerster op A niet verhaalbaar zijn. Om die reden wenst zij B aansprakelijk te stellen op grond van onrechtmatige daad voor de haar geleden schade. Met het oog op de onderbouwing van haar aansprakelijkstelling wenst verweerster dat de curator haar inzage in de boeken van A verleent.

2.2 Betrokkene 1, enig statutair-bestuurder van B, is volgens verweerster op grond van art. 2:11 BW mede hoofdelijk aansprakelijk voor het feit dat de vorderingen van verweerster niet op A kunnen worden verhaald. Volgens verweerster heeft B geen adequate voorzieningen getroffen voor de verplichtingen van A uit de onder 1.1 bedoelde koopovereenkomst, zodat er op dit punt sprake is van een onrechtmatige daad jegens verweerster. B heeft tezamen met de feitelijk bestuurder van A bewerkstelligd dat A is 'leeggehaald' door projecten aan te nemen op naam van een andere vennootschap, Tuintechnisch Hoveniersbedrijf betrokkene 2, om vervolgens de kosten van deze projecten (grondstoffen, materieel en personeel) te laten vallen in de onderneming van A, aldus verweerster.

2.3 De curator heeft – in conventie – gemotiveerd verweer gevoerd en – in reconventie – afgifte gevorderd van een deel van de administratie van A, dat verweerster nog onder zich zou hebben, op straffe van een dwangsom. A was voorheen gevestigd op de locatie van verweerster. A is begin 2010 verhuisd. Een deel van de administratie is toen volgens de curator achtergebleven. De curator heeft verzocht om afgifte van de achtergebleven administratie, maar verweerster heeft zonder opgaaf van reden geen gehoor gegeven aan dat verzoek, aldus de curator.

2.4 De voorzieningenrechter heeft verweerster in haar vordering in conventie niet-ontvankelijk verklaard, aangezien verweerster onvoldoende had gesteld op grond waarvan een spoedeisend belang kon worden aangenomen. De vordering van de curator in reconventie werd door de voorzieningenrech-

ter toegewezen, waarbij de opgelegde dwangsom werd gemaximeerd tot een bedrag van € 10.000.

2.5 Verweerster heeft tegen het vonnis van de voorzieningenrechter hoger beroep ingesteld bij het Hof 's-Hertogenbosch. Het hof heeft bij arrest van 17 februari 2015 het vonnis van de voorzieningenrechter voor zover gewezen in conventie vernietigd en, opnieuw rechtdoende, de curator veroordeeld om alle medewerking te verlenen aan een onderzoek door verweerster in de volledige (financiële) administratie – alle boeken, bescheiden en gegevensdragers daaronder begrepen – van A zoals die is gevoerd tot aan de datum van het faillissement en verweerster daarbij in de gelegenheid te stellen op eigen kosten kopieën te maken van delen van die administratie. Daarbij heeft het hof bepaald, dat bescheiden, die klaarblijkelijk niets met de aansprakelijkstelling van de door verweerster genoemde bestuurders van A van doen hebben, niet mogen worden ingezien en gekopieerd. Het in conventie meer of anders gevorderde werd door het hof afgewezen. Het hof heeft daartoe het volgende overwogen:

“4.7.1.3. De bescheiden waar de vordering van verweerster op ziet, zijn volgens de curator (...) onvoldoende bepaald omschreven. Volgens de curator betreft de vordering van verweerster feitelijk een fishing expedition. De curator mag alleen informatie verstrekken voor zover noodzakelijk voor het beoogde doel. Van feiten of omstandigheden op grond waarvan verweerster gerechtigd zou zijn tot inzage in de gehele administratie is de curator niet gebleken.

4.7.1.4. Naar de visie van de curator is het inzagerecht van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW niet bestemd voor het door verweerster beoogde doel. Dit artikel bepaalt dat sprake moet zijn van een rechtstreeks en voldoende belang. Verweerster heeft dit niet bij de inzage van de administratie van A. Zij heeft in het onderhavige geval slechts een indirect belang gesteld. Met art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW is beoogd een crediteur de mogelijkheid te bieden zijn vordering jegens de – in dit geval failliete – vennootschap vast te stellen. Niet is bedoeld een recht te creëren tot onderzoek van de gehele administratie van A in verband met een mogelijke vordering van verweerster op een derde. De vordering van verweerster jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 laat zich derhalve niet kwalificeren als een ‘rechtstreeks en voldoende belang’ ten aanzien van A.

4.7.1.5. Voor zover wel geoordeeld zou moeten worden dat verweerster een rechtstreeks en voldoende belang heeft in de zin van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW, zal

naar de stellingen van de curator een afweging moeten worden gemaakt tussen het belang van verweerster bij toewijzing van haar vordering en het belang van de paritas creditorum dan wel het belang van goed boedelbeheer en de belangen van derden, zoals werknemers en degenen die verweerster wil aanspreken. Indien deze belangen door vrijwillige voldoening aan een informatieverzoek worden geschaad, kan de curator naderhand worden geconfronteerd met vorderingen tot schadevergoeding. In het onderhavige geval dient de afweging van genoemde belangen naar het standpunt van de curator negatief uit te vallen voor verweerster. Voor zover hierover anders zou moeten worden geoordeeld, geldt volgens de curator dat verweerster moet wachten met het instellen van de beoogde vorderingen jegens genoemde derden totdat de curator duidelijk te kennen heeft gegeven af te zien van een aansprakelijkheidsactie jegens genoemde (rechts)personen dan wel tot het faillissement is afgewikkeld.

(...)

4.7.2.3. Verweerster stelt zich op het standpunt dat zij een rechtstreeks en voldoende belang heeft in de zin van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW. Dat dit artikel de door de curator beschreven beperkte uitleg zou hebben, volgt volgens verweerster noch uit de wettekst noch uit de wetgeschiedenis.

4.7.2.4. Ten aanzien van de stellingen van de curator dat inzage in de administratie mogelijkwerwijs conflicteert met de belangen van de gezamenlijke schuldeisers en dat een afweging van het belang van verweerster, een individuele crediteur, tegen het belang van de gezamenlijke crediteuren zich verzet tegen toewijzing van het verzoek van verweerster, heeft verweerster gesteld dat uit de wettekst niet meer en niet minder blijkt dan dat, indien sprake is van een rechtstreeks en voldoende belang, de individuele schuldeiser openlegging van de boekhouding van de failliet kan vorderen. De wettekst en de wetgeschiedenis bevatten volgens verweerster geen aanwijzingen dat door de wetgever bedoeld zou zijn dat het inzagerecht beperkt wordt in die zin dat inzage hoe dan ook niet aan de orde is indien het algemeen belang van de boedel zich daartegen verzet. Indien er al plaats is voor een afweging van de belangen van de individuele crediteur en die van de gezamenlijke crediteuren, is in ieder geval het enkele feit dat de belangen van de crediteur met die van de andere betrokkenen conflicteren, niet voldoende om het inzagerecht van een individuele crediteur tegen te houden. Verweerster acht zich voorts bevoegd naast de curator een vordering tegen ge-

noemde bestuurders in te dienen. Uit niets blijkt bovendien dat van een belangenconflict sprake is, aldus verweerster. De stelling van de curator dat verweerster met het instellen van een vordering jegens derden zou moeten wachten totdat het faillissement is afgewikkeld dan wel totdat de curator heeft aangegeven zelf deze vordering niet te zullen instellen snijdt volgens verweerster reeds feitelijk geen hout. Overduidelijk is immers dat de curator genoemde bestuurders van A niet zal aanspreken.

(...)

4.7.3.1. Naar het voorlopig oordeel van het hof falen alle verweren van de curator. Het hof begrijpt dat de mogelijk door verweerster tegen B, betrokkene 1 en betrokkene 2 in te stellen vordering gegrondd zal worden op het bepaalde in art. 6:162 BW. De vraag in hoeverre het bepaalde in art. 2:11 BW in dat kader kan worden toegepast, behoeft hier geen bespreking, aangezien verweerster slechts betrokkene 1 via deze bepaling beoogt aan te spreken en dit de aanspraken van verweerster jegens B en betrokkene 2 onverlet laat.

(...)

4.7.3.3. Het hof ziet gegeven de aan de orde zijnde verwijten vooralsnog geen aanleiding voor het oordeel dat nadere specificatie door verweerster van de open te leggen administratie aangewezen is. De verwijten jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 zijn zodanig concreet gesteld dat naar het voorlopig oordeel van het hof van een fishing expedition geen sprake is.

4.7.3.4. Ook het standpunt van de curator betreffende de reikwijdte van art. 3:15j aanhef en onder d BW deelt het hof niet. De jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 in te stellen vordering betreft een afgeleide van een vordering die verweerster jegens A stelt te hebben. De verwijten die verweerster vooralsnog jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 vermoedt te kunnen maken betreffen alle hun directe optreden en betrokkenheid bij de gang van zaken bij A voorafgaand aan het faillissement. Het hof zijn geen aanwijzingen gebleken op grond waarvan het aan de orde zijnde belang van verweerster desondanks niet als een rechtstreeks en voldoende belang in de zin van dit artikel zou dienen te worden gezien. De curator heeft zijn verweer op dit punt in elk geval onvoldoende toegelicht. Het hof oordeelt derhalve dat het beroep van verweerster op art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW in beginsel gehonoreerd dient te worden. De stelling van de curator dat voorts nog een afweging dient plaats te vinden tussen het belang van verweerster bij de toewijzing van haar vordering en de belangen van

de door de curator genoemde betrokkenen is juist. De curator heeft evenwel deze belangen onvoldoende toegelicht. De curator heeft nadrukkelijk naar voren gebracht dat haars inziens geen aansprakelijkheid van B, betrokkene 1 en betrokkene 2 aan de orde is. Het hof leidt hieruit voorshands af dat de curator niet voornemens is B, betrokkene 1 en betrokkene 2 aan te spreken. Verweerster lijkt daarom met de door haar voorgenomen aanspraak jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 de curator, de overige schuldeisers en de boedel niet te benadelen. De door de curator genoemde belangen leggen derhalve geen gewicht in de weegschaal. Wel zullen bescheiden die klaarblijkelijk niets met de aansprakelijkheidsstelling van de door verweerster genoemde bestuurders van A van doen hebben niet mogen worden ingezien en gekopieerd en dient behoedzaam te worden omgegaan met te in te zien gegevens gelet op de mogelijke vertrouwelijkheid hiervan. De vraag of verweerster zou moeten wachten met het daadwerkelijk instellen van een vordering jegens B, betrokkene 1 en betrokkene 2 is voor de beslissing op de onderhavige vordering niet relevant en behoeft geen beantwoording.

2.6 De curator heeft bij dagvaarding van 9 april 2015 cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van het hof van 17 februari 2015. Tegen verweerster is verstek verleend.

3 *Beoordeling van het cassatieberoep*

3.1 Het cassatiemiddel (zie met name de onderdelen 2 en 3) komt er in de kern op neer dat het hof heeft miskend dat geen sprake is van een rechtstreeks en voldoende belang in de zin van art. 3:15j BW, wanneer de schuldeiser inzage in de administratie van de failliete vennootschap verzoekt in een geval als het onderhavige waarin hij op grond van art. 6:162 BW verhaal zoekt op een (feitelijke) bestuurder van de vennootschap. In zo'n geval bestaat er volgens het middel geen rechtstreeks en voldoende belang.

3.2 De informatierechten van de schuldeisers ten opzichte van de curator zijn onder meer vastgelegd in de Faillissementswet. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende categorieën: informatie over het faillissement en de te volgen procedurele stappen, informatie over het beheer van de boedel en de afwikkeling van het faillissement, informatie in verband met het vaststellen van de hoogte van de vordering van de individuele crediteur en informatie over een eventuele

vordering van de individuele crediteur op een of meer derden.¹

3.3 De informatievoorziening door de curator aan de schuldeisers over het beheer van de boedel is geregeld in art. 69 en volgende Fw. Deze bepalingen zijn in het leven geroepen om het mogelijk te maken dat schuldeisers toezicht kunnen uitoefenen op het beheer van de boedel. Indien zij van mening zijn dat de curator bij dat beheer fouten maakt of heeft gemaakt, kunnen zij daartegen opkomen. Art. 69 Fw geeft zowel de gezamenlijke schuldeisers als de individuele schuldeiser de mogelijkheid om tegen een handeling van de curator op te komen of om een rechterlijk bevel uit te lokken. In dat kader kunnen schuldeisers informatie bij de curator opvragen. In de arresten *Jomed I* en *II* heeft de Hoge Raad geoordeeld dat deze informatie zich beperkt tot datgene wat nodig is om een behoorlijk beeld van het beheer van de boedel door de curator te verkrijgen.² Informatie die niet ziet op het beheer van de boedel maar bijvoorbeeld op de mogelijkheden om derden aansprakelijk te stellen kan langs de weg van art. 69 Fw niet worden verkregen. Art. 73a Fw verplicht de curator om verslag te doen van de toestand van de boedel en de door de curator verrichte werkzaamheden. De Hoge Raad heeft in *Jomed I* geoordeeld dat dit verslag slechts een globaal inzicht behoeft te geven en dat dit geen volledige verantwoording behoeft te bevatten.

3.4 Een schuldeiser kan onder omstandigheden behoefte hebben aan informatie die ziet op de vaststelling van de hoogte van zijn vordering, bijvoorbeeld indien zijn vordering geheel of gedeeltelijk door de curator wordt betwist. In die situatie kan een schuldeiser er belang bij hebben om inzage te verkrijgen in de administratie van de failliet. Art. 69 Fw biedt de schuldeiser in die situatie geen oplossing. De informatie heeft immers geen betrekking op het beheer van de boedel. In zo'n casuspositie kan een beroep op het inzage-recht van art. 3:15j BW worden gedaan. Een dergelijk recht was reeds in de 19e eeuw in de wetgeving opgenomen. Het is in 1838 na wijziging opgenomen in art.11 Wetboek van Koophandel (WvK) en luidde als volgt:

“Men kan niemand noodzaken zijn boekhouding over te leggen, dan alleen ten behoeve van hem die als erfgenaam, als belanghebbende in eene gemeenschap, als vennoot, als aansteller van factours of bewindvoerders, daarbij een *regelreht* belang

heeft, en eindelijk in geval van faillissement of toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen”.

3.5 Aanvankelijk werd aangenomen dat het artikel zich slechts richtte tot de curator en niet tot de individuele schuldeiser.³ In het arrest van 12 april 1901 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat ook een individuele schuldeiser een beroep op deze bepaling kan doen.⁴ De Hoge Raad overwoog:

“(…) O dat immers dat het met het in den aard der zaak gelegen en in art. 799 WvK (nu vervangen door art. 92 FW) aan curators uitdrukkelijk verleend recht om zich in het bezit der boeken van den gefailleerden te stellen, weinig strooken zou, dat art. 11 van hetzelfde wetboek hun het recht, en s l e c h t s het recht, zou geven openlegging dier boeken te vorderen;

O dat dan ook laatstgemeld recht niet kan worden ontzegd aan dezen eischer, van wien vaststaat, dat hij is schuldeischer maar die beweert grotere schuldvordering te hebben, dan door de verwerende curators wordt erkend.

Overwegende dat, nu bij den eischer in den loop van dit proces, ten gevolge van de betwisting zijner schuldvordering door de verweerders, de behoefte is opgekomen om den omvang zijner rechten ten processe tot klaarheid te brengen door vordering, op grond van art. 11 WvK, van openlegging der boeken van den gefailleerde, het hof den eischer ten onrechte de bevoegdheid heeft betwist, die vordering te doen bij incidentele conclusie (…).”

3.6 Art. 11 WvK is bij wet van 6 december 2001 als art. 3:15b BW in het BW ingevoerd en op 1 januari 2002 in werking getreden.⁵ In mei 2003 is het artikel vernummerd tot art. 3:15j BW. Art. 3:15j BW luidt:

“Openlegging van tot een administratie behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers kunnen, voor zover zij daarbij een rechtstreeks en voldoende belang hebben, vorderen:

- a erfgenamen, ten aanzien van de boekhouding van de erflater;
- b deelgenoten in een gemeenschap, ten aanzien van de boekhouding betreffende de gemeenschap;
- c vennoten, ten aanzien van de boekhouding van de vennootschap;
- d schuldeisers in het geval van faillissement of toepassing van de schuldsanerings-

1 Zie over deze problematiek in het algemeen: W.J.M. van Andel en T.T. van Zanten, Informatieverschaffing door de curator in faillissement, in *Insolad* Jaarboek 2013, p. 29-52.

2 HR 21 januari 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS3534 en ECLI:NL:HR:2005:AR3406 (*Jomed I* en *Jomed II*)

3 Zie in dat verband: J.C. Voorduyn, *Geschiedenis en beginselen der Nederlandse wetboeken*, deel VIII, I, 1840, p. 79

4 HR 12 april 1901 *Weekblad van het Recht* 7590 (*Kampfraath/curatoren*)

5 *Stb.* 2001, 581

regeling natuurlijke personen, ten aanzien van de boekhouding van de failliet onderscheidenlijk degene ten aanzien van wie de schuldsaneringsregeling van toepassing is.”

3.7 Uit het wetsartikel en de wetgeschiedenis kan niet worden afgeleid of met de onder d. genoemde ‘schuldeisers’ de gezamenlijke schuldeisers worden bedoeld of dat het artikel zich tevens richt tot de individuele schuldeiser. Gelet op de uitspraak van de Hoge Raad uit 1901, waarin is geoordeeld dat de individuele schuldeiser een beroep op het toenmalige art. 11 WvK kon doen in verband met de hoogte van zijn vordering, ligt het voor de hand dat de individuele schuldeiser een beroep op art. 3:15j BW toekomt, indien hij inzage in de administratie van de failliet wenst te krijgen om zijn vordering te onderbouwen.

3.8 Ik wijs nog op een ander aspect uit de wetgeschiedenis. Ik citeer de Memorie van Toelichting⁶, die luidt:

“Het voorgestelde art. 15b bevat de materie van art. 11 van het Wetboek van Koophandel, dat thans komt te vervallen. De redactie is gemoderniseerd en verduidelijkt, waarbij ook aansluiting is gezocht bij art. 3:15a BW. Net als in art. 2.8.14 is gekozen voor de term ‘openlegging’, omdat voor een afwijkende terminologie geen goede grond bestaat. Het zal zowel bij de toepassing van art.2.8.14 als bij de toepassing van art. 15b van de omstandigheden van het geval afhangen op welke wijze openlegging zal moeten geschieden: door het verlenen van inzage, door het verschaffen van een uittreksel of anderszins. Omdat niet uitgesloten kan worden dat zich ook buiten de in art. 11 WvK genoemde gevallen verhoudingen kunnen voordoen waarin openlegging gevorderd kan worden, is het limitatieve karakter van die bepaling niet gehandhaafd. Mede in verband daarmee is de – verouderde – verwijzing naar ‘aanstellers van factoren of bewindvoerders’ niet overgenomen. *Voor openlegging van de boekhouding aan een schuldeiser in faillissement of schuldsaneringsregeling is mede de eis gesteld dat deze daarbij een rechtstreeks en voldoende belang heeft (curs. A-G).* In het kader van het thans in voorbereiding zijnde wetsvoorstel tot vaststelling van titel 7.13 (vennootschap) van het nieuwe Burgerlijk Wetboek zal overigens een specifieke bepaling worden voorgesteld voor inzage in de boekhouding van een personenvennootschap.”

Art. 11 WvK stelde alleen voor andere gerechtigden dan schuldeisers in faillissement de eis van een ‘regelregt belang’. Art. 3:15j BW stelt inmiddels die eis in de vorm van een voldoende en rechtstreeks belang voor schuldeisers in

faillissement nu juist wel. ‘Regelregt’ zal wel – zo vermoed ik – hetzelfde zijn als rechtstreeks. Ik kan hieruit niet afleiden dat de wetgever voor schuldeisers een ruime uitleg van art. 3:15j BW voorstond. Het stellen van dit extra vereiste van voldoende en rechtstreeks belang wijst veeleer op het tegendeel.

3.9 De Hoge Raad heeft in 2005 in het arrest *Jomed II* geoordeeld dat voor het verzoek om inlichtingen in het kader van toezicht op de werkzaamheden van de curator geen beroep op art. 3:15j BW kan worden gedaan. In dat geval is volgens de Hoge Raad geen sprake van een rechtstreeks en voldoende belang.⁷ De Hoge Raad heeft daartoe overwogen:

“4.2 Uit hetgeen hiervoor in 4.1 is overwogen, vloeit ook voort dat met betrekking tot de door de curator gevoerde boekhouding van het beheer en de vereffening van de failliete boedel, naast de in art. 76 Fw aan de commissie uit de schuldeisers gegeven bevoegdheid te allen tijde raadpleging van de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers, op het faillissement betrekking hebbende, te vorderen en de bevoegdheid van een individuele schuldeiser op de voet van art. 69 Fw en binnen de grenzen van die bepaling een bevel aan de curator uit te lokken die boekhouding open te leggen of daarin inzage te verlenen, geen plaats is voor een daartoe strekkende vordering op grond van art. 3:15j BW.

Aangenomen moet dan ook worden dat, zoals het hof met juistheid in zijn rov. 4.9 heeft overwogen, een schuldeiser daarbij niet een ‘rechtstreeks en voldoende belang’ heeft als in deze bepaling bedoeld, en dat het toepassingsgebied van art. 3:15j aanhef en onderdeel d BW beperkt is tot de boekhouding van de failliet, voor zover deze betrekking heeft op het tijdperk tot aan diens faillietverklaring. Met betrekking tot dit laatste heeft het hof terecht nog gewezen op de verschillende formulering van art. 3:15j onderdeel d en art. 76 Fw: enerzijds boekhouding ‘van de failliet’ en anderzijds boeken, bescheiden en andere gegevensdragers ‘op het faillissement betrekking hebbende’.

Uit dit arrest van de Hoge Raad leid ik af dat hij aan het vereiste van ‘rechtstreeks en voldoende belang’ zelfstandige betekenis toekent. Dat is in overeenstemming met de hierboven geciteerde wetgeschiedenis op art. 3:15b BW.”

3.10 Naar aanleiding van dit arrest is discussie ontstaan over de reikwijdte ervan en of het arrest ruimte laat voor een beroep op art. 3:15j BW indien de schuldeiser voornemens is om

6 Kamerstukken II2000/01, 27824,3

7 HR 21 januari 2005, ECLI:NL:HR:2005:AR3406 (*Jomed II*)

derden, zoals de bestuurders van de vennootschap, aansprakelijk te stellen. A-G Huydecoper heeft in zijn conclusie bij het arrest *Jomed* gepleit voor een ruime uitleg van het inzage-recht omdat – kort gezegd – noch de wettekst, noch de wetsgeschiedenis noch de ratio van art. 3:15j BW aanknopingspunten voor een beperking bieden. Daarbij heeft hij overwogen dat het inzage-recht slechts kan worden beperkt als legitieme (en voldoende zwaarwegende) belangen van de boedel of andere betrokkenen zich tegen inzage verzetten. Of de Hoge Raad die zienswijze onderschrijft lijkt mij twijfelachtig. De vraag naar de reikwijdte van art. 3:15j BW kwam vervolgens in 2007 aan de orde in de zaak *Van der Knaap/Mosele q.q.*⁸ In dit arrest, afgedaan op grond van art. 81 RO, was de vraag aan de orde of de schuldeiser op grond van art. 69 Fw aanspraak kon maken op het inzage-recht. A-G Verkade was van mening dat het belang van de schuldeiser, dat was gelegen in het verkrijgen van informatie op grond waarvan hij kon aantonen dat het bestuur van de gefailleerde vennootschap onrechtmatig jegens hem had gehandeld, in beginsel niet onder de reikwijdte van art. 69 Fw valt, omdat deze informatie niet is gericht op het verkrijgen van een beeld omtrent het beheer van de boedel, maar dat een verzoek op grond van art. 3:15j BW en art. 843a Rv toegewezen kan zijn indien de uitkomst van de ingevolge deze bepalingen vereiste belangenafweging op voorhand vaststaat.

3.11 De feitenrechtspraak is verdeeld over de vraag of art. 3:15j BW zich leent voor het verkrijgen van informatie met als doel derden aansprakelijk te stellen. In een kort gedinguitspraak van 21 oktober 2008 heeft de voorzieningenrechter te Arnhem⁹ geoordeeld dat de schuldeiser die inzage op grond van art. 3:15j BW vorderde in verband met eventuele aansprakelijkstelling van de bestuurders op grond van onrechtmatige daad een rechtstreeks en voldoende belang heeft bij inzage in de administratie. Hof Arnhem heeft het kort gedingvonnis vernietigd en geoordeeld dat art. 3:15j BW er in beginsel toe strekt de rechtsverhouding van de crediteur met de gefailleerde vennootschap vast te stellen waardoor sprake was van een te ver verwijderd en dus onvoldoende rechtstreeks verband.¹⁰ In de bodemprocedure die hierop volgde heeft Rechtbank Arnhem, in afwijking van het hof, opnieuw geoordeeld dat sprake was van een voldoende rechtstreeks be-

lang.¹¹ In appel is de zaak weer aan het hof voorgelegd. De vraag met betrekking tot de reikwijdte van art. 3:15j BW was in appel echter niet meer aan de orde.¹² Rechtbank Groningen heeft in 2011, onder verwijzing naar de uitspraak van Hof Arnhem van 12 mei 2009, geoordeeld dat art. 3:15j BW beperkt moet worden uitgelegd en er in beginsel toe strekt de rechtsverhouding tussen de crediteur en de gefailleerde vast te stellen.¹³ Rechtbank Overijssel heeft in 2015 in een vergelijkbare situatie eveneens geoordeeld dat geen sprake was van een rechtstreeks en voldoende belang.¹⁴

3.12 Ook de literatuur is verdeeld. Een aantal malen is bepleit dat een beroep op art. 3:15j BW onder omstandigheden mogelijk moet zijn om informatie te verkrijgen ter onderbouwing van een vordering uit onrechtmatige daad jegens bestuurders.¹⁵ Het merendeel van de schrijvers pleit voor een restrictieve uitleg. Van Hees leidt uit de MvT zoals hiervoor weergegeven af dat de wetgever met de woorden 'rechtstreeks en voldoende belang' een beperking heeft willen opleggen aan het inzage-recht. Hij is van mening dat het voor de hand ligt deze beperking aldus te lezen dat het belang van de schuldeiser gelegen moet zijn in de vaststelling van zijn positie in het faillissement en niet om de schuldeisers van de failliet in de gelegenheid te stellen eventuele vorderingen op derden geldend te maken. De rechtstreeksheid van het belang zit hem dus in deze opvatting in de rechte lijn tussen schuldeiser en boedel.¹⁶ Ook Verstijlen huldigt de opvatting dat art. 3:15j BW er niet toe strekt om een schuldeiser te laten beoordelen of hij een vordering op een derde heeft.¹⁷

¹¹ Rechtbank Arnhem 29 december 2010, ECLI:NL:RBARN:2010:BP1591

¹² Hof Arnhem 15 oktober 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:7697

¹³ Rechtbank Groningen 4 maart 2011, JOR 2011,167

¹⁴ Rechtbank Overijssel 6 mei 2015, ECLI:NL:RBOVE:2015:2908

¹⁵ Zie onder meer: N.W.M. van den Heuvel, 'De informatieplicht van de curator', *Bb* 2005, 39; J.A.C. van Veersen, 'Exhibitieplicht ex art. 3:15j BW; een ondergeschoven kindje', *V&O*, nr. 1 p. 6; E.W.J.H. de Liagre Böhl in zijn annotatie onder *Jomed*, *Ondernemingsrecht* 2005, 212; W.J.M. van Anel, in zijn annotatie onder *Hamm q.q./ABN Amro*, *JOR* 2007, 287

¹⁶ J.J. van Hees, 'Schuldeisers en de afwikkeling van het faillissement: de curator onder invloed?', *Tvl* 2004, 58, p. 294

¹⁷ F.M.J. Verstijlen, 'Wat niet weet, deert Informatierechten van schuldeisers', *Tvl*, 2010, 33, p. 213. Zie ook G. van Daal, 'Van overlegging naar openlegging: 3:15b BW een Doos van Pandora? *Tvl* 2003, p. 84; J.L.M. Groenewegen en M.J.H. Orval, 'Rechten van schuldeisers op informatie in faillissement: een begaanbare weg of doodlopend pad?' *Curator en Creditoren*, *Insolad* Jaarboek 2009, p. 48; R.J. Abendroth in zijn annotatie onder *Jomed*, *JOR* 2005, 105; P. van Schilfgaarde in zijn annotatie onder *Jomed*, *NJ* 2005, 250 en R.D. Vriesendorp in zijn annotatie onder *Jomed*, *AA* 2005, p. 254

⁸ HR 23 maart 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA0575 (*Van der Knaap/Mosele q.q.*)

⁹ Voorzieningenrechter te Arnhem 21 oktober 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BG3613 (*Le Roux/de curator q.q.*)

¹⁰ Hof Arnhem 12 mei 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BJ3218

3.13 Van belang is nog dat art. 843a Rv in de loop van de jaren een steeds ruimere strekking heeft gekregen. Op dit algemene wetsartikel kan een schuldeiser die in faillissement inzage vordert van zich onder de curator bevindende bepaalde bescheiden in beginsel een beroep doen, ook in geval deze schuldeiser een vordering tegen de bestuurder instelt. Zo heeft de Hoge Raad beslist dat de in art. 843a Rv genoemde rechtsbetrekking een verbintenis uit de wet kan zijn.¹⁸ Ook heeft de Hoge Raad uitgemaakt dat het voor het hebben van een rechtsbetrekking in de zin van art. 843a Rv niet vereist is dat degene die de betreffende bescheiden onder zich heeft partij is bij deze rechtsbetrekking. Dit betekent dat de vordering ex art. 843a Rv ook tegen de curator die de boekhouding van de vennootschap onder zich heeft kan worden ingesteld. Of de faillissementsschuldeiser succesvol in zijn vordering tot inzage tegen de curator zal zijn, hangt uiteindelijk af van het antwoord op de vraag of hij een rechtmatig belang bij zijn vordering tot inzage heeft en of de curator een gewichtige reden heeft om inzage in documenten te weigeren. Het gaat te ver om in deze conclusie antwoord op deze vraag te geven. Het lijkt mij echter niet bij voorbaat uitgesloten dat een schuldeiser van een failliete vennootschap die de bestuurder van die vennootschap uit onrechtmatige daad wil aanspreken met zijn vordering tot inzage ex art. 843a Rv tegen de curator succesvol kan zijn. Ik wil nog opmerken dat ik de weg van art. 843a Rv aantrekkelijk vind omdat dit wetsartikel zo'n verfijnd toetsingskader kent. Ik vind art. 3:15j BW minder uitgewerkt.

3.14 Het bovenstaande in overweging nemend, ben ik van oordeel dat de woorden 'rechtstreeks en voldoende belang' in art. 3:15j BW beperkt dienen te worden uitgelegd. Van een 'rechtstreeks en voldoende belang' bij openlegging van de boekhouding is m.i. slechts sprake wanneer de schuldeiser die openlegging vordert daarmee wil bereiken dat een rechtsverhouding van hem tot de gefailleerde wordt vastgelegd. Alleen dan doet zich m.i. een rechtstreeks belang voor. Een dergelijk belang speelt niet in een geval waarin een schuldeiser inzage wenst van de boekhouding van een failliete vennootschap om met succes een vordering tegen een bestuurder van die vennootschap te kunnen instellen. In dat geval is in de woorden van het hof (zie rov. 4.7.3.4 van het bestreden arrest) slechts sprake van een afgeleide van de vordering die de schuldeiser jegens de failliete vennootschap heeft. Ik zou dan van een indirect belang van de schuldeiser wil-

len spreken dat geen rechtstreeks belang in de zin van art. 3:15j BW oplevert. Dit betekent dat de onderdelen 2 en 3 van het cassatiemiddel doel treffen. Met het oog hierop is bespreking van de overige middelonderdelen niet nodig.

4 Conclusie

Ik concludeer tot vernietiging en verwijzing.

RI 2016/56

HOGE RAAD (CIVIELE KAMER)

15 april 2016, nr. 15/00529

(Mrs. E.J. Numan, C.A. Streefkerk, A.H.T. Heisterkamp, M.V. Polak, T.H. Tanja-van den Broek; wnd. A-G mr. A. Hammerstein)

Art. 39, 57 lid 3 Fw

NJB 2016/833
 JWB 2016/156
 V-N Vandaag 2016/1035
 AR 2016/1127
 V-N 2016/28.16
 RvdW 2016/546
 ECLI:NL:HR:2016:665
 ECLI:NL:PHR:2016:24

Bodemvoorrecht. Bezitloos pandrecht. Boedelvordering pandhouder.

Gaat het bodemvoorrecht van de fiscus ter zake van een prefaillissementsvordering in rang boven een bezitloos pandrecht ter zake een boedelvordering?

Lithium Entertainment B.V. ('LEF') huurt een bedrijfspand van Heineken Nederland B.V. ('Heineken'). Tot zekerheid van voldoening van de huurpenningen verkrijgt Heineken een stil pandrecht op de inventaris van LEF. Na faillissement van LEF zet de curator de huurovereenkomst met Heineken tijdelijk voort met een boedelvordering van Heineken van € 82.155,60 tot gevolg. Heineken heeft vervolgens (uiteindelijk) met toestemming van de curator de huurovereenkomst geëxecuteerd door verkoop en levering aan haarzelf voor een koopprijs van € 50.000. In verband met een pre-faillissementsvordering van de fiscus eist de curator de door Heineken gerealiseerde executie-opbrengst op met toepassing van art. 57 lid 3 Fw. Heineken weigert afdracht en wil de opbrengst in mindering brengen op haar boedelvordering uit hoofde van de na faillietverklaring voortgezette huurovereenkomst.

HR: Een pandhouder (kan) staande het faillissement van zijn pandgever verhaal nemen op de opbrengst van de uitwinning van voorafgaand aan het faillissement gevestigde pandrechten, voor een vordering die is ontstaan op of na de dag van de faillietverklaring van de pandgever,

¹⁸ Hoge Raad 20 juli 2015, ECLI:NL:HR:2015:1834 (*Schie-tincident Alphen aan den Rijn*). Zie ook *Kamerstukken II* 2011/12, 33079, 3 p. 1